

PRINCIPI UNIVERZALNOG DIZAJNA

Univerzalni dizajn je dizajn proizvoda i okruženja tako da budu dostupni svim ljudima što je moguće više, bez potrebe za adaptacijom ili specijalnim dizajnom.

1

Prvi princip: Iste mogućnosti za korišćenje

Dizajn je koristan i tržišno prihvatljiv za osobe sa različitim mogućnostima.

PRIMERI

- Obezbediti iste uslove za sve korisnike: identične kad god je to moguće; ekvivalentne kad nije.
- Izbegavati segregaciju i stigmatizaciju bilo kog korisnika.
- Obezbediti privatnost i sigurnost jednako za sve korisnike.
- Neka se dizajn obrađava svim korisnicima.

2

**Princip dva: Fleksibilnost u korišćenju
Dizajn prilagođava širok spektar individualnih
predispozicija i sposobnosti.**

PRIMERI

- Obezbediti izbor u metodama korišćenja.
- Prilagoditi pristup i korišćenje desnorukih i levorukih korisnika.
- Rukovoditi korisnikovom preciznošću i sposobnošću.
- Obezbediti adaptabilnost shodno korisnikovoj potrebi.

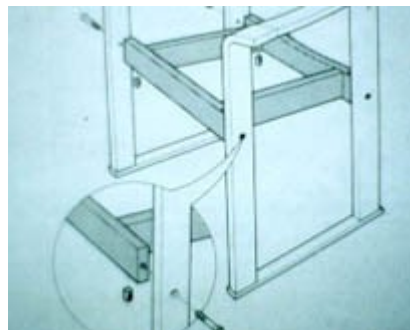
3

Princip tri: Korisno i intuitivno

Korišćenje dizajna je jednostavno razumeti, bez obzira na korisnikovo iskustvo, znanje, jezičke sposobnosti ili trenutni nivo koncentracije.

PRIMERI

- Eliminirati nepotrebnu kompleksnost.
- Biti u skladu sa korisnikovim očekivanjima i intuicijom.
- Prilagoditi veliki izbor literature i jezičkih mogućnosti.
- Aranžirati informacije u skladu sa njihovom važnošću.
- Obezbediti efikasan i brz povratak informacija za vreme i nakon obavljenog zadatka.

4

Princip četiri: Uočljive informacije

Dizajn efikasno uspostavlja neophodne informacije za korisnike, bez obzira na ambijentalne uslove ili korisnikove senzorne sposobnosti.

PRIMERI

- **Koristiti različitih modela (slikovni, govorni, taktilni) za preobimne prezentacije bitnih informacija.**
- **Obezbediti odgovarajući kontrast između osnovnih informacija i njihovog okruženja.**
- **Povećati "očujivost" važnih informacija.**
- **Razdvojiti elemente tako da se mogu opisati (npr. Pojednostaviti ih za davanje smernica ili uputstava).**
- **Obezbediti kompatibilnost različitih tehnika ili pomagala koje koriste osobe sa senzornim oštećenjima.**

5

Princip pet: Tolerancija na greške

Dizajn umanjuje rizike i štetne posledice slučajnih / nenamernih postupaka.

PRIMERI

- Uskladiti elemente da bi se minimizirali rizici i greške: najviše korišćeni elementi, najpristupačniji; rizični elementi eliminisani, izolovani ili zaštićeni.
- Obezbediti upozorenja na rizike i greške.
- Obezbediti sigurnosna obeležja za fajlove.
- Osujetiti nesvesne postupke u poslovima koji zahtevaju opreznost.

6

Princip šest: Mali fizički napor

Dizajn se uspešno koristi i lak je jer zahteva minimum napora.

PRIMERI

- Omogućiti korisniku korišćenje neutralnog položaja tela.
- Racionalno koristiti snagu.
- Minimizirati pokrete koji se ponavljaju.
- Minimizirati neprekidan fizički napor.

7

Princip sedam: Veličina i prostor za pristup i korišćenje
Odgovarajuća veličina i prostor su obezbedjeni za pristup, manipulaciju i korišćenje, bez obzira na veličinu korisnikovog tela, njegovo držanje ili pokretljivost.

PRIMERI

- Obezbediti jasnu granicu vidokruga važnih elemenata za sedeće ili stojeće korisnike.
- Obezbediti lak pristup svim komponentama za sedeće ili stojeće korisnike.
- Prilagoditi promene veličinama ruke i čake.
- Obezbediti odgovarajući prostor za korišćenje pomagala ili personalnu asistenciju.

